

FELHÍVÁS

a keresztény egyházakhoz, a világ összes vallásaihoz
és valamennyi jóakarató emberhez

Az egész kereszténység évről évre a béke reménységének és az isteni jóakarát kitöltésének jegyében ünnepli Jézus születését, amint az angyalok énekelték a betlehemi jászolbölcső körül: „Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség, és az emberekhez jóakarát“ (Lk 2, 14). A legrégebbi idők óta a Messiást úgy várták, mint a béke, az igazság és boldogság urát, azzal a meggyőződéssel, hogy az ő jövetelével kezdődő új korszaknak a teljes béke korszakának kell lennie. Ézsaiás remélte, hogy abban az időben a népek „Kardjaikból kapákat kovácsolnak, lándzsáikból metszőkéseket. Nép a népre kardot nem emel, hadakozást többé nem tanul“ (2, 4). Ezékiel, hasonlóképpen, lelki szemeivel látta, hogy eljön az idő, amikor „a városok lakói... elégetik a fegyvereket, a nagy és kis pajzsokat, az íjakat és nyilakat, a buzogányokat és dárdákat“ (39, 9).

Az egyik zoltár szerint a Béke Urának eljövetelekor „Szeretet és hűség találkoznak, igazság és béke csókolgatják egymást“ (85, 11), egy másik zoltár pedig így ír: „virágozzék napjaiban az igazság és legyen nagy békesség, amíg meg nem szűnik a hold“ (72, 7).

Tehát Jézus Krisztus megváltó munkájában és tanításában a béke központi helyet foglal el. Ezért az egyháznak is szent kötelessége, hogy Jézus evangéliumát prédikálva, melyet Pál apostol a „békesség evangéliumának“ nevez (Ef 6, 15), hirdesse mindenekelőtt a népek közötti békét és az emberek lelkében való jóakaratot. Ha az egyház nem törekedne arra, hogy megvalósítsa a békét, nem teljesítené a világban való szent küldetését.

Az egész emberiségnek a világ békéje megvédésére eddig kifejtett erőteljes tevékenysége — amely tevékenységhez, más egyházak és vallások mellett a Román Ortodox Egyház is hozzájárult — hosszú évek során jó eredményeket hozott. Ez a jelen korszak egyik legnagyobb megvalósítása: a gyakran elháríthatatlannak látszó katasztrófák felszámolása. Éppen ez a győzelem ösztönöz arra, hogy kitartóan fokozzuk erőfeszítéseinket a béke megvédésére irányuló tevékenységünkben, a jelenben úgy, amint a múltban is tettük, ma annál inkább, mivel új fenyegetések bontakoznak ki, hogy megzavarják a népek nyugalmát.

A nemzetközi életben az utóbbi időben újból különlegesen veszélyes feszültség keletkezett. A világ különböző részeiben a már eddig létezett tűzfészkekhez újabbak sorakoznak. A háború veszélye nem múlt el, és a pusztító fegyverek mindjobban sokasodnak.

Bár az utóbbi évek során a nemzetközi szervezetekben hosszadalmas vitákat folytattak és számos határozatot fogadtak el a lefegyverzésre vonatkozóan, olyan tennivalók, amelyeket számtalan esetben Románia is javasolt, ez ideig gyakorlatilag semmi lényegest nem valósítottak meg a fegyverkezési verseny megállítására. A hatalmas méretekben elköltött összegek mellett, amelyek hihetetlen módon állandóan növe-

kednek, a fegyverkezés nagy mértékben felemészti a tudományos teljesítőképességet is, az emberi géniusz ragyogó eredményeit az emberek kiirtásának és a környezet megsemmisítésének eszközévé alakítják, mivel az eddig létrehozott fegyverek olyan erővel rendelkeznek, mely az egész civilizációt megsemmisítheti.

Ezzel az állandóan növekedő veszéllyel szemben minden ember arra hivatott inkább, mint bármikor, hogy egyesítse erőfeszítéseit a béke, az enyhülés, a kölcsönös és együttműködő bizalom légkörének megvalósítása érdekében.

Az egyházak és híveik sem hiányozhatnak azok sorából, akik a béke védelmének és az emberek életének megóvása érdekében fáradoznak, amint azt Isten maga parancsolja a próféta által, aki ezt mondja: „Előtökbe adtam az életet és a halált, az áldást és az átkot. Válaszd hát az életet, hogy élhess te, és utódaid is“ (5Móz 30, 19). Az Isten parancsa tehát ez: **VÁLASSZUK AZ ÉLETET!** Az élethez való jog az ember szent joga. Senkinek sem áll szabadságában, hogy öljön. Jézus Krisztus a mi urunk és tanítómesterünk számtalan esetben „az élet urának“ nevezte magát, megnyugtatóván minket, azért jött, hogy „életük legyen, sőt bőségben éljenek“ (Jn 10, 10).

Ilyen gondolatok által vezéreltetve, a Román Ortodox Egyház Szent Szinódusának tagjai határozottan felemelik szavukat a béke megvédése, a népek közötti egyetértés, valamennyi ellentétnek tárgyalások útján való megoldása érdekében, és a jelen *felhívással* fordulnak a világ valamennyi keresztény egyházához, vallásához és a bárhol élő jóakarátú emberekhez, kérvén őket, hogy még nagyobb mértékben egyesítsék erőfeszítéseiket az élet megvédésére, a fegyverkezési hajszára megszüntetésére, a világnak a háború pusztításaitól való megóvására, a rossz, az elnyomás, az igazságtalanság és az emberiség életében levő önzés legyőzésére.

S mert birtokunkban van „a hit pajzsa“ (Ef 6, 16) és fel vagyunk fegyverezve „a lélek karjával, amely az Isten beszéde“ (Ef 6, 17), tegyünk meg mindent a tartós béke megerősítésére, az ember harmonikus fejlődésére, az élethez, a békéhez, minden ember jólétéhez és boldogságához való jogának tiszteletbentartására.

Legyen békesség a földön, jóakarát a lelkekben és szeretet minden ember és a világ összes népei között.

Bukarest, 1980. dec. 16 A Román Ortodox Egyház Szent Szinódusa

SZÓSZÉK - ŪRASZTALA

WILLIAM ELLERY CHANNING

ISTENHEZ VALÓ HASONLÓSÁG*

Ef 5, 1

A textus, amely mindig időszerű, és amely végigvonul az egész Ūjszövetségen, arra tanít, hogy keressük az Istennel való összhangot, törekedjünk hozzá hasonlókká válni, mert ez az igaz vallás fő célja. Eppen ezért kell az emberi törekvések központjába állítani és hangsúlyozni ünnepi és kevésbé ünnepi alkalmakkor egyaránt. Íme ez az a kérdés, amiről szólok; és könyörgök az Istenhez, akinek dicsőségét kutatom, hogy segítsen kifejtetni és bemutatni egyszerűen és világosan.

Az Istenhez való hasonlóság az ember magasabbrendű, vagyis szellemi természetéhez tartozik, az értelem eredeti és alapvető képességében gyökerezik. A mindenekfölött valóval értelmi és erkölcsi hasonlósággal bírni, részese lenni az ő szellemének, az ő gyermeke lenni, a tökéletességig fejlődő azonosulás, és ez olyan boldogság, mely elhomályosít és háttérbe szorít minden más jó adományt. Csakis e hasonlóság arányában örvendezhetünk Istennek vagy gyönyörködhetünk a mindenségben. Hogy Istent csak rokonszenv vagy rokoni vonásokon át ismerhetjük meg és lehetünk vele kapcsolatban, olyan hitelv, melyet már az ókori filozófia is felismert. Hogy csak egyedül a tisztaszívűek láthatják meg és kerülhetnek Istennel kapcsolatba, az ókori bölcsek és ihletett próféták magasztos tanítása. És valójában a mindennapi tapasztalat is bizonyítja. Ahhoz, hogy megértsük az Istent, az ő jóságának magja bennünk kell hogy éljen. Milyen hamar és micsoda ösztönösséggel ismerik fel egymást a rokonlelkek! Semmiféle vonzalom nem olyan hatalmas, mint az, amely valóban bölcsek és jók között létezik; és még a legragyogóbb érték is elvész azoknál, akikben nincs semmi kölcsönösség. Isten abban az arányban lesz közvetlen valóság számunkra, amilyen mértékben az ő sajátos lénye megvalósul bennünk. Az olyan ember számára, aki az Istenhez való hasonulásban alakul, magában hordja Isten bizonyosságát, ami kizárólag tapasztalati úton érthető meg. Az ilyen ember többet tesz, mint hisszük; érzi az isteni jelenlétet, és fokozatosan közvetlen kapcsolatba kerül teremtőjével. János apostol ezt az igazságot akarta kifejezni: akiben az isteni szeretet és jóság benne van, az „Istenben lakozik és Isten is őbenne“.

* Likeness to God. F. A. Farley lelkész beiktatásakor 1828-ban elmondott beszéd. A szöveget The Complete Works of William Ellery Channing, D. D., including The Perfect Life. London, 1884. 230—243. lapokról vettük. Rövidített szöveg, fordította dr. Lőrinczi Mihály.